

Økonomiplan 2021 – 2024

Andøy kommune

Vedtatt i kommunestyret 14.12.20

Innholdsfortegnelse

Innhold	Side
	2
Innledning	3
Sammendrag	4
1. Status	
1.1. Økonomi	6
1.2. Demografi	9
1.3. Helsetilstanden i befolkningen	9
2. Mål, hovedutfordring og muligheter	10
2.1 Mål i økonomiplanperioden (2020-2023)	
2.2 Mål i kommuneplanens samfunnsdel (2019-2030)	
2.3 Utfordringer og muligheter	
2.4. Resultat- og kvalitetsmål	13
2.4.1. Rådmann og stab	
2.4.2 Grunnskolen	
2.4.3. Barnehager	
2.4.4. Helse og familie	
2.4.5. NAV	
2.4.6. Pleie og omsorg	
2.4.7. Teknisk	
2.5 Hvordan målene skal nås	
3. Planarbeid i økonomiplanperioden	15
4. Noen konsekvenser knyttet til B 2020/Økonomiplan 2020 – 2023	17
4.1. Tiltak som gir lavere utgifter	
4.2 Tiltak som gir økte utgifter	
4.3 Tiltak i kap. 8 og 9	
4.4 Andre tiltak	
4.5 Vedtatte verbalforslag	
5. Ressursbruk – nøkkeltall	20
Oppsummering KOSTRA-analyse av kommunens tjenester	

Innledning

Kommunens viktigste oppgave er levering av tjenester til innbyggerne. Hvilke tjenester kommunen leverer bestemmes i stor grad av nasjonale prioriteringer. Kommunens oppgave er å dimensjonere tjenestetilbudene ut fra befolkningens behov og kommunens økonomiske rammer. Endringer i befolkningen påvirker behovet for tjenester. Hovedutfordringen er å tilpasse tjenesteproduksjonen til trangere økonomiske rammer og tidsnok til å møte de demografiske endringene som slår til for fullt om få år.

Kommunestyret skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan. Den skal omfatte minst de fire neste budsjettår. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet. Den skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i økonomiplanperioden. Hvert av årene i økonomiplanen må være i balanse.

Kommunestyret skal innen årets utgang vedta et budsjett for kommende kalenderår. Det er et krav at årsbudsjettet skal være i balanse. Budsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet, være realistisk, og er en bindende plan for kommunens tilgang på midler og bruken av disse i budsjettåret.

I tillegg til drift i egen regi, inkluderer Andøy kommunes budsjett også kommunens utgifter til drift som skjer i regi av andre. Dette gjelder interkommunalt samarbeid etter ny kommunelovs sjettede del, kap. 17 – 20 og annet interkommunalt samarbeid,

Første året i økonomiplanen er årsbudsjett for 2021. Økonomiplanen justeres i tråd med de forutsetninger og vedtak som er gjort/gjøres. Årene 2022 – 2024 justeres i hht. årsbudsjettet for 2021. Økonomiplanen er utarbeidet i faste 2021-kroner. Dette innebærer at inntekter og/eller utgifter som er faste i planperioden, for eksempel avdrag på lån, sannsynligvis vil ha mindre verdi i 2024 enn i 2021.

I Andøy har vi valgt å behandle økonomiplanen og kommende års budsjett samtidig.

Andøy kommune har forholdsvis mange brukere i kategorien ”ressurskrevende tjenester”. Staten dekker en andel av kommunens utgifter her, gjennom en refusjonsordning. Denne refusjonsordningen blir stadig dårligere – også gjennom forslaget til statsbudsjett 2021, og kommunene må dekke en stadig større andel av utgiftene til disse tjenestene. Nettoutgifter for disse tjenestene øker også for Andøy.

Årlige låneopptak er større enn det som årlig tilbakebetales på tidligere låneopptak. Økonomiplanens store investeringer, med tilhørende store låneopptak, gjør at kommunens utgifter til renter og avdrag på lån øker betydelig i økonomiplanperioden.

Andøy kommune har ingen økonomisk handlefrihet, og er i en svært krevende økonomisk situasjon. Dagens situasjon med økende merforbruk i ordinær drift er bekymringsverdig, og prognosen for 2020 viser en forsterket negativ utvikling. Regnskap 2019 endte med et underskudd på 2,9 mill kr, og alt tyder på at underskuddet for 2020 vil bli større.

Folketallet i Andøy er redusert med mer enn 360 innbyggere siden 2016. Kommunesektoren er generelt god til å bygge opp tjenester og dårlig til å bygge dem ned. De siste års regnskap og siste økonomirapport viser med all tydelighet at vi ikke har klart å ta ned tjenestene i takt med nedgangen i innbyggertallet.

Sammendrag/økonomiske oversikter:

Vedtatt økonomiplan for perioden 2021 – 2024 gir følgende:

1. Frie inntekter (tall i hele 1000 kroner)

	R 2019	B 2020	B 2021	Ø 2022	Ø 2023	Ø 2024
Frie disponible inntekter	338 506	342 680	336 140	338 140	337 640	338 240

2. Netto driftsramme fordeles slik i økonomiplanperioden (tall i hele 1000 kroner):

	R 2019	B 2020	B 2021	Ø 2022	Ø 2023	Ø 2024
Politisk og kontroll	4 546	4 147	4 347	4 347	4 347	4 347
Rådmann og stab	48 629	45 917	42 976	42 464	42 745	42 795
Støttefunksjon	11 611	11 149	10 575	10 575	10 575	10 575
Andenes skole	30 884	27 812	27 963	26 294	25 793	25 546
Risøyhamn skole	11 296	9 695	8 881	8 731	8 562	8 479
Barnehage og lærlinger	35 279	34 350	35 640	35 409	35 068	34 909
Helse- og familie	18 668	21 284	20 095	20 095	20 095	20 148
NAV	10 652	7 851	8 440	8 440	8 440	8 440
Pleie og omsorg	109 695	107 134	109 933	109 086	109 086	109 086
Teknisk	33 483	36 835	34 583	35 233	35 233	35 233
Religiøse formål	2 964	2 680	2 780	2 780	2 780	2 780
Kap 7 – 9	-317 711	-308 849	-306 213	-303 454	-302 724	-302 338

3. Andøy kommunes andel til interkommunale virksomheter settes til kr 15 317 000.

4. Overføring til Andøy Kirkelige Fellesråd settes til kr 2 464 000.

5. Fastsettelse av kommunale priser (se egen prislister).

6. Investeringer (tall i 1000 kroner)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Formidlingslån Husbanken	5 000	5 000	5 000	5 000
Kirkelig fellesråd – diverse investeringer	150	150	150	150
Landbrukslån	100	100	100	100
Velferdsteknologi	1 250	1 250	1 250	1 250
Digitalisering	1 250	1 250	1 250	1 250
Oppgraderinger på IT	1 250	1 250	1 250	1 250
Andenes brannstasjon – nybygg/utvidelse	0	2 500	17 500	0
Asfaltering	1 000	0	0	0
Kommunedelplan Andenes	1 250	0	0	0
Ny barnehage på Andenes		2 500	18 750	18 750
Nytt kommunalt arkiv	0	0	6 250	0
Nytt sykehjem, Åse	53 400	0	0	0
Omsorgsboliger Andenes	3 250	16 750	16 250	0
Skilting etter veiadresseprosjektet	1 250	0	0	0
Ny lastebil til brøyting	2 500	0	0	0
Tilrettelegging turisme – RenoVest	635	635	0	0
Sum	72 285	31 385	67 750	27 750

7. Låneopptak – prioritering (tall i hele 1000 kroner)

Tiltak		2021	2022	2023	2024
1	Formidlingslån				
	Formidlingslån fra Husbanken	5 000	5 000	5 000	5 000
2	Selvkost				
3	Nye bygg				
	Nytt sykehjem Åse	42 700			
	Omsorgsboliger, Andenes	2 600	13 400	13 000	
	Andenes brannstasjon		2 000	14 000	
	Nytt kommunalt arkiv			5 000	
	Ny barnehage på Andenes		2 000	15 000	15 000
4	Andre investeringer				
	Oppgraderinger på IT	1 000	1 000	1 000	1 000
	Kommunedelplan Andenes	1 000			
	Kirkelig fellesråd – div. investeringer	150	150	150	150
	Digitalisering	1 000	1 000	1 000	1 000
	Velferdsteknologi	1 000	1 000	1 000	1 000
	Teknisk drift – asfaltering	800			
	Skilting etter veiadresseprosjektet	1 000			
	Ny lastebil	2 000			
	Tilrettelegging turisme – RenoVest	635	635		
		58 885	26 185	55 150	23 150

Andøy kommune viderefører rammen på likviditetslånet på 20 mill kroner.

8. Eiendomsskatt

Eiendomsskatten videreføres, på boliger og fritidseiendommer for 2021 med 4 %, en nedgang fra 5 % for 2020. Andre eiendommer videreføres med 7 %.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet, skal det være et bunnfradrag på kr 0.- av takstverdi.

I tillegg er det lagt inn noe økning i eiendomsskatten utover i økonomiplanperioden. Det forventes økt eiendomsskatt som følge av økt aktivitet/nyetableringer, men også som følge av nytaksering av de eiendommene som ikke har formuesverdi (hos skatteetaten).

1. Status

Dette kapitlet inneholder fakta til og med 2019, samt budsjett/prognoser fra og med 2020 til og med 2024.

1.1. Økonomi

Driftsregnskapet for 2019 ble gjort opp med underskudd på 2,9 mill kr.
 Investeringsregnskapet ble gjort opp med et mindreforbruk på 14.800 kr.
 Den ordinære driften endte med et merforbruk på 10,2 mill kr.

Regnskapsresultatet for 2019 ble et betydelig lavere underskudd enn merforbruket på ordinær drift (enhetene og stab/støtte) skulle tilsi. Dette vises her:

Merforbruk ordinær drift	10,2 mill
Mindreinntekt flyktningetilskudd	1,0 mill
Mindreforbruk pensjon	- 1,1 mill
Mindreforbruk/merinntekt skatt/rammetilskudd	- 4,0 mill
Mindreutgifter renter og avdrag	- 2,4 mill
Redusert avsetning til fond	<u>- 0,8 mill</u>
Underskudd	<u>2,9 mill</u>

Oversikt over netto driftsresultat og netto driftsresultat korrigert for bruk og avsetning bundne fond de siste tre årene (tall i hele tusen):

	2017	2018	2019
Netto driftsresultat (- = positivt resultat)	-6 761	-14 487	3 427
Bruk av bundne fond	-3 552	-4 869	-5 383
Avsetning til bundne fond	371	25 364	4 399
Korrigert netto driftsresultat	-9 941	6 008	2 443

Korrigert netto driftsresultat er blitt betydelig forverret de siste årene, og for 2018 og 2019 er korrigert netto driftsresultat negativt.

Inntekter/utgifter

I perioden fra 2015 til 2019 økte kommunens driftsinntekter med 37,1 mill kroner (8,9 %). I samme periode økte driftsutgiftene med 49,1 mill kroner (12,2 %). Spesielt 2019 bidro sterkt til utviklingen med større økning i utgiftene enn i inntektene. Denne utviklingen må snues.

For 2021 er brutto driftsinntekter budsjettert med 435,3 mill kroner, frie inntekter utgjør 336,1 mill kroner.

De viktigste rammene for kommunens budsjett fastsettes i statsbudsjettet gjennom tildeling av rammetilskudd. I tillegg inngår kommunens skatteinntekt, eiendomsskatt og integreringstilskudd i beløpet "frie inntekter". Disse inntektene kan disponeres fritt innenfor rammen av lover og regelverk og gir rom for lokal tilpasning.

Andre inntekter er:

Øremerkede tilskudd må benyttes i tråd med formålet som er gitt for bevilgningen.

Gebyrinntekt er kommunale avgifter og egenbetaling for tjenester som leveres av kommunen.

Lånegjeld

Andøy kommune hadde pr 31.12.2019 en lånegjeld på ca 400,0 mill kroner. Ca 74 % av lånebeløpet hadde ved sist årsskifte lånevilkår med flytende rente. Resten av lånegjelden hadde fast rente. Andelen lån med flytende rente har økt den siste tiden.

	Andøy 18	Andøy 19	Land u/Oslo 19	Kostragr.1 19
Netto lånegjeld pr innb. (kr)	62 679	63 887	80 878	69 100

Andøy har en lånegjeld pr innbygger så vidt under snittet i Kostragr. 1, og godt under snittet på landsbasis. Målt i kr pr innbygger er lånegjelda økt litt fra 2018 til 2019.

Med de investeringer som er vedtatt i økonomiplanperioden, vil kommunens lånegjeld øke til godt over 90 000 kr/innbygger i løpet av perioden .

Regnskapsføring av pensjon

Summen av medlemsinnskudd (arbeidstakers andel) og den andelen arbeidsgiver skal betale av lønnsutbetalingene tilsvarer den totale pensjonspremien som kommunen betaler til pensjonsforsikringselskapene for det aktuelle året.

I driftsregnskapet utgiftsføres imidlertid det beløpet som pensjonsforsikringselskapene beregner som årets pensjonskostnad for Andøy. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad kalles *premieavvik* og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet og balanseføres (akkumulert premieavvik).

Akkumulert premieavvik skal så føres i regnskapet i løpet av 15/10/7 år, avhengig av hvilket år premieavviket oppsto/ble regnskapsført.

I driftsbudsjettet for 2021 budsjetteres det med beregnet pensjonskostnad. Dette er kostnaden etter at det er tatt hensyn til både premie, premieavvik og akkumulert premieavvik. Pensjonskostnadene er beregnet å utgjøre ca 16 % av lønnskostnadene. Arbeidstakers andel er på 2 % av lønnen.

Konsekvensjustert budsjett og handlingsrom

Skal vedtatt drift pr 2020 videreføres i økonomiplanperioden, kreves det ca 16 mill kroner mer i inntekt enn det som disponeres i 2021. Gapet mellom tilgjengelige inntekter og framskrevet drift forsterkes utover i perioden. Dette viser at driftsutgiftene vil bli større enn tilgjengelige inntekter om det ikke iverksettes omfattende ytterligere reduksjonstiltak fra 2021.

Bruker vi Kostra-data til å sammenligne driftsutgiftene med landsgjennomsnittet og kostragruppe1, ser vi at på flere tjenesteområder har Andøy større driftsutgifter enn beregnet utgiftsbehov. Et driftsnivå i samsvar med beregnet utgiftsbehov, ville gitt oss lavere driftsutgifter. I tillegg viser kostratallene at Andøy bruker mye på skole, barnehage og sosial, og mindre på pleie og omsorg, når det tas hensyn til demografien. Utviklingen i demografien tilsier at denne tendensen vil forsterkes dersom det ikke tas aktivt grep for å gjøre omdisponeringer.

Korrigert netto driftsresultat

For økonomiplanperioden er det budsjettert med at driften skal ha følgende netto driftsresultat.

– tall i hele 1000 kroner

	R 2018	R 2019	B 2020	Ø 2021	Ø 2022	Ø 2023	Ø 2024
Netto driftsresultat	-14 487	3 427	-2 705	-1 152	-2 686	-2 361	-936
Bruk av bundne fond	-4 869	-5 383	0	-1 026	-1 026	-1 026	-1 026
Avsetning til bundne fond	25 364	4 399	1 067	0	0	0	0
Korrigert driftsresultat	6 008	2 443	-1 638	-2 178	-3 712	-3 387	-1 962
rigert driftsresultat i %	-1,3%	-0,5%	0,4 %	0,5 %	0,8 %	0,8 %	0,4 %

Tabellen viser at det er budsjettert med positivt netto driftsresultat for samtlige år i økonomiplanperioden 2021 – 2024. Størstedelen av korrigert driftsresultat avsettes til fond.

Utvikling i lånegjeld

Størrelsen på lånegjelden påvirker omfanget av tjenestene som ytes.

– tall i hele 1000 kr

Regnskap 2018 og 2019, budsjett/øk.plan 2021 - 2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lånegjeld pr 01.01.	389 731	403 627	399 999	450 719	487 281	488 088	516 973
Nye lån	37 500	20 550	68 330	58 885	26 185	55 150	23 150
Avdrag	-23 604	-24 178	-17 610	-22 323	-25 378	-26 265	-28 078
Lånegjeld pr 31.12.	403 627	399 999	450 719	487 281	488 088	516 973	512 045
Utlån	-35 240	-37 033	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Ubrukte lånemidler	-69 231	-76 806	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Netto lånegjeld	299 156	286 160	355 719	392 281	393 088	421 973	417 045
Lånegjeld pr innbygger	62 679	63 887	77 330	85 278	85 454	91 733	90 662
Sum driftsinntekter	455 703	452 752	447 278	435 322	437 128	436 628	437 228
Netto lånegjeld i % av driftsinnt	65,6 %	63,2 %	79,5 %	90,1 %	89,9 %	96,6 %	95,4 %

Tabellen viser hvordan lånegjelden utvikler seg i økonomiplanperioden, totalt, pr innbygger og i % av driftsinntektene. Lånegjelda har økt de siste årene (selv om den ble noe redusert i 2019), og vil fortsette å øke (ganske kraftig) i hele økonomiplanperioden. Økningen er spesielt stor i årene 2020, 2021 og 2023.

Å øke lånegjelden med mer enn det som betales i årlige avdrag, innebærer at større deler av netto driftsinntekt må disponeres til avdrag og renter på lån.

I vedtatt årsbudsjett/økonomiplan tas det i 2020 opp nye lån med til sammen 68,3 mill kroner. Etter vedtatt økonomiplan tas det opp størst lån i 2021 og 2023, med hhv. 58,9 og 55,2 mill kroner. Det legges til grunn at låneopptaket for alle årene skjer på slutten av årene, noe som innebærer at det betales lite renter og ingen avdrag på de nye lånene i opptaksårene.

Avdrag på lån øker fra 22,3 mill kroner i 2021 til 28,1 mill kroner i 2024.

Som nevnt foran, har ca 74 % av kommunens lånegjeld lånevilkår på flytende rente. Før nye lån opptas utgjør denne andelen ca 290 mill kroner. Hvis renten på denne låneportefølje øker med 1 prosentpoeng, vil årlige renteutgifter øke med ca 2,9 mill kroner.

Det vurderes fortløpende om hvilke rentebetingelser kommunen skal ha på gjelden, herunder også rentebinding.

1. 2. Demografi

Faktisk folketall pr 01.01.20 samt framskrivning/prognose fram mot 2030

(SSB – middels nasjonal vekst):

	2020	2022	2024	2026	2028	2030
0-5 år	227	227	218	227	225	225
6-15 år	473	446	426	409	409	401
16-20 år	272	239	235	233	223	219
21-66 år	2 594	2 532	2 467	2 459	2 427	2 393
67-79 år	771	808	817	796	765	770
80 år og eldre	326	328	375	398	462	493
Sum innbyggere	4 663	4 580	4 538	4 522	4511	4 501

Prognosen viser SSBs nye framskrivning fra 2020. Prognosen tyder på at antallet i barnehagealder holder seg stabilt, mens

- antall skoleelever (6-15 år) går betydelig ned fram mot 2030
- antall i yrkesaktiv alder også går betydelig ned fram mot 2030
- vi får en stor vekst i eldre over 80 etter 2022
- antall innbyggere går fortsatt ned, men ikke i like stor grad som fra 2016 til nå

Det er all grunn til å forvente at omstillingsarbeidet vil bidra til etablering av nye arbeidsplasser og til at også utviklingen i innbyggertallet vil snu etter hvert. Vi står uansett overfor den samme demografiutfordringen som andre kommuner: vi blir færre som skal gi tjenester til flere.

1.3. Helsetilstanden i befolkningen

Oversiktsdokument for helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Andøy kommune, oppdatert 2020, identifiserer hovedutfordringer i Andøy kommune slik:

- Psykisk helse, utenforskap og ensomhet blant unge
- Andelen ungdom som faller utenfor er høyere enn landet for øvrig, og økende andel unge uføretrygdede
- Andelen med muskel- skjelettplager og overvekt har økt
- Økende fraflytting
- Negativ forsørgerandel (synkende andel arbeidsføre, økende andre 65+)
- Stort behov for digitalisering for å lette kontakten ut mot innbyggerne

God kvalitet i barnehager og skoler er avgjørende for å lykkes med sosial utjevning og for å forhindre utenforskap og ensomhet blant unge, og dermed forebygge at ungdom faller utenfor og redusere andel unge uføretrygdede. Innsatsen fra skoler og barnehager alene er ikke nok - det kreves også et tett og godt tverrfaglig samarbeid mellom flere instanser og faggrupper.

Gode helsetjenester på alle nivåer, fra forebyggende tiltak til heldøgns omsorgstilbud i sykehjem, er viktig for å sørge for gode levekår og god velferd for kommunens befolkning. Nytt sykehjem på Åse ferdigstilles i 2021, og det skal bygges nye omsorgsboliger på Andenes. Men det er fortsatt behov for forbedring og effektivisering i sektoren for å kunne opprettholde et godt tjenestetilbud i framtida.

2. Mål, hovedutfordring og muligheter

2.1 Mål i økonomiplanperioden (2021-2024)

Mål	Strategi
Økonomisk bærekraftig drift	Øke organisasjonens endrings- og utviklingskompetanse og ta den i bruk Dreie ressursbruken fra skole og barnehage til pleie og omsorg
Et attraktivt bosted og en næringsvennlig kommune, som framstår som en god samarbeidspart for næringslivet	Jobbe aktivt med stedsutvikling og med å fremstå som et attraktivt sted å flytte til, spesielt for unge

Det vil ikke være mulig å møte økningen i utgiftsbehovet i pleie og omsorg i årene framover uten en bevisst dreining av ressursbruken fra skole og barnehage til pleie og omsorg. Det blir færre unge og dermed redusert utgiftsbehov, samtidig som det blir flere eldre og dermed økt utgiftsbehov.

2.2 Mål i kommuneplanens samfunnsdel (2019-2030)

Mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel (vedtatt i kommunestyret 17.06.19):

Utvikling og vekst	
Sammen skaper vi framtid i Andøy	Viser til omstillingsprogrammets innsatsområder og strategier
Klima og miljø	
Strategier	
Bærekraftig kommune	<ul style="list-style-type: none"> • Sertifisere Andøy som bærekraftig reisemål • Tilrettelegge for at bedrifter i Andøy blir miljøsertifisert • Sertifisere Andøy kommune som miljøfyrtårn • Lage forvaltningsplaner og besøksstrategier for naturvernområder i kommunen
Redusere netto energiforbruk	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på energibruk i skolene, undervisning • Nye kommunale bygg skal være lavenergibygge eller oppfylle passivhusstandard • Tilrettelegge for etablering av fornybar energiproduksjon
Levekår	
Strategier	
Kommune med gode levekår	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere flere møtesteder for barn, unge og eldre • Legge til rette for inkluderende arbeidsliv og godt utdanningstilbud • Videreutvikle kultur og fritidstilbudet • Legge til rette for god folkehelse

Føringer for arealbruk	
	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for nye boligfelt, og for alternativer til enebolig • Tilrettelegge for flere boligområder uten krav til detaljregulering etter kommuneplanens arealdel • Bedre synliggjøring av ledige tomter og boliger
Kommunen som tjenesteyter	
Utvikle kommunen til et attraktivt bosted, spesielt for unge	<ul style="list-style-type: none"> • Økt samarbeid med frivillig sektor • Digitalisering – ny teknologi • Innovasjon i kommunal tjenesteproduksjon • Økt fokus på forebygging

2.3 Utfordringer og muligheter

Demografi

Statistikk og prognoser viser at vi blir færre barn og unge, flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Vi blir færre som kan gi tjenester til en økende andel eldre. Denne utviklingen er vi ikke alene om, men Andøy har en sterkere negativ utvikling enn landet for øvrig. Andøy har mistet ca 360 innbyggere siden 2016.

Omstillingsprogram

Stortinget vedtok 15.11.16 nedleggelse av Andøya flystasjon. Dette vil medføre en direkte reduksjon av 272 sysselsatte ved Andøya flystasjon. Andøy kommune har fått status som omstillingskommune, og det er bevilget midler fra staten, Nordland fylkeskommune og Andøy kommune til et omstillingsprogram over 6 år fra 2017 til 2023.

Omstillingsprogrammet har fått navnet Samskap.

Målet for kommunens omstillingsprogram er å

- bidra til å utvikle og sikre 350 arbeidsplasser i Andøy
- bidra til økt robusthet i nærings- og samfunnsliv

Utvikling av virksomheten ved Andøya Space har vært en viktig del av kommunens omstillingsprogram. Realisering av Andøya Spaceport,- oppskytingsbase for kommersielle satelitter, forventes å bidra med minst 200 nye arbeidsplasser (inkl. ringvirkninger). Samskap har gjennomført en mulighetsstudie som beskriver et potensiale som kan være vesentlig større enn dette om man lykkes med å legge til rette for nye etableringer som en følge av Andøya Spaceport.

Andøy kommune legger til rette for ringvirkninger tilknyttet etableringen av Andøya Spaceport gjennom oppretting av et kommunalt aksjeselskap for utbygging og drift av industriarealer for Andøya Spaceport, leverandørvirksomhet og annen relevant virksomhet.

Økonomisk og miljømessig bærekraft

Andøy kommune står i en krevende økonomisk situasjon med store merforbruk i ordinær drift og regnskapsunderskudd siste år. Vi har ikke klart å ta ned driftsutgiftene i samme tempo som nedgangen i antall innbyggere de siste 3 årene.

Hovedutfordringen framover vil handle om å finne balansen mellom utviklingsarbeid (for å øke attraktiviteten som bo- og næringskommune) og arbeidet med å tilpasse driften til lavere inntektsrammer.

Å sikre samsvar mellom tjenester og ressursbruk og utvikle gode tjenester for framtida vil kreve innsats for å nyttiggjøre mulighetene innenfor

- Digitalisering – ny teknologi
- Nye former for samarbeid med frivillig sektor og andre aktører («Samskaping»)
- Kontinuerlig forbedrings- og endringsarbeid

For å sikre det framtidige livsgrunnlaget og naturmangfoldet må samfunnet redusere klimagassutslipp og tilpasses endringer i klimaet. Kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Det krever en mer målrettet areal- og samfunnsplanlegging enn tidligere. Den kommunale planleggingen er viktig for å redusere utslipp av klimagasser og energiforbruk.

Beslutninger om lokalisering, byggemåte og utforming av infrastruktur og tjenester kan påvirke utslipp og energiforbruk i lang tid framover.

Attraktivt nærings- og bosted

Selv om vi er langt færre innbyggere i kommunen enn tidligere, er det få ledige boliger til salgs og mangel på attraktive boligtomter. Økt tilflytting krever boliger til de som flytter til og attraktive nye boligtomter, i hele kommunen. Det er også behov for mer næringsareal.

Realisering av Andøya Spaceport betyr at Andøy kommune må igangsette arbeid raskt for å legge til rette for attraktive boligtomter/boliger for tilflyttere.

Rekruttering av nye innbyggere vil kreve innsats for å bidra til at Andøy oppfattes som et attraktivt bosted, med kvaliteter som gir bolyst og økt tilflytting, spesielt blant unge med relevant kompetanse. Det vil bli igangsatt et hovedprosjekt stedsutvikling, basert på gjennomført forstudie og forprosjekt.

Økt robusthet i lokalt næringsliv og samfunnsliv vil kreve aktivt arbeid med å styrke utviklings- og innovasjonsevnen i både nærings- og samfunnsliv i Andøy. Dette handler om kompetanseheving og kulturutvikling (holdninger og atferd/handlinger). Tilgang på relevant kompetanse/rekruttering vil bli en kritisk faktor for å lykkes med omstillingsarbeidets mål om å bidra til etablering av nye arbeidsplasser.

Velferd og folkehelse

God kvalitet i barnehager og skoler er avgjørende for å lykkes med sosial utjevning og for å forhindre utenforskap og ensomhet blant unge, og dermed forebygge at ungdom faller utenfor og redusere andel unge uføretrygdede. Innsatsen fra skoler og barnehager alene er ikke nok - det kreves også et tett og godt tverrfaglig samarbeid mellom flere instanser og faggrupper.

Gode helsetjenester på alle nivåer, fra forebyggende tiltak til heldøgns omsorgstilbud i sykehjem, er svært viktig for å sørge for gode levekår og god velferd for kommunens befolkning. Pleie- og omsorgssektoren i Andøy har vært gjennom endringer i de siste årene. Blant annet vil nytt sykehjem på Åse ferdigstilles i 2021. Men det er fortsatt behov for forbedring og effektivisering i sektoren for å kunne opprettholde et godt tjenestetilbud i framtida.

2.4. Resultat- og kvalitetsmål

Målene er formulert i dialog med enhetslederne. Det er lagt vekt at målene skal si noe viktig om kvaliteten på tjenestene – og ønsket resultat må beskrives i form av tall. Måloppnåelse kan måles gjennom blant annet KOSTRA-data, brukerundersøkelser, medarbeiderundersøkelser, nasjonale prøver og elevundersøkelser.

2.4.1 RÅDMANN OG STAB

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2019	2021	2022 -24
1. Utlån bibliotek pr innbygger på samme nivå som tilsvarende tall for Nordland	2,39	2,43	2,43
2. Andelen elever som får et tilbud i kulturskolen	14,6%	17%	17%
3. Totalvurdering næringsvennlighet (snitt score bedrifter)	3,3 (2018)		≥4
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	97,1 %	97%	97%
ØKONOMI			
Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	1,9%	0	0

2.4.2 GRUNNSKOLEN

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2019-20	2020-21	2022 – 24
Opplevd kvalitet:			
1 Prosentandel elever som opplever mottbing 7. trinn	10,3%	0%	0%
2 Prosentandel elever som opplever mobbing 10. trinn	6,7%	0%	0%
3.Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	87,3%	95%	95%
4. Andel elever som mottar spesialundervisning	13,8%	11%	9%
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2019	2021	2022-24
1. Nærvær i %	A:90,13% R:91,85%	93 % 93%	94 % 94%
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	A: 4,54% R: 7,72%	0 0	0 0

2.4.3. BARNEHAGER

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2019	2021	2022 – 24
Målt kvalitet:			
1. Andel styrere og ped.ledere med godkjent barnehagelærerutdanning % - ut fra krav til pedagognorm	94,7%	100 %	100 %
2. Andel foreldre i kommunale barnehager som svarer på brukerundersøkelsen	73,55%	80 %	95 %
3. Andel barn i kommunale barnehager som får spesialpedagogisk hjelp	10,3%	8%	5,1%
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	87,21%	93 %	94 %
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	7,25%	0	0

2.4.4. HELSE- OG FAMILIE

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
	2019	2021	2022 -24
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	95,98 %	96 %	96 %
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	- 5,6%%	0	0
FORBEDRINGSOMRÅDER:			
Legetimer pr beboer i sykehjem/HDO	0,32	0,4	0,4
Fysioterapitime pr beboer i sykehjem	0,16	0,20	0,25
Gjennomførte helsekontroller ved 4 årsalder	97,9%	100%	100%

2.4.5. NAV

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2019	2021	2022-24
1. Andel sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 18 -24 år	6,2	5,5	5
2. Gjennomsnittlig stønadstid for sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 18 – 24 år	4,7 mnd	3,5 mnd	2,5 mnd
3. Gjennomsnittlig stønadstid for sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 25 -66 år	4,6 mnd	3,5 mnd	2,5 mnd
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær i %	95,4 %	96 %	96 %
ØKONOMI			
Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	+39,8%	0	0

2.4.6 PLEIE OG OMSORG

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIV (målt kvalitet)	2019	2021	2022-24
Andel ansatte med fagutdanning	77,1%	78%	80%
Årsverk pr bruker av helse- og omsorgstjenester	0,39	0,45	0,55
Andel enerom institusjon med eget bad	41,5%	41,5%	90%
Antall døgn utskrivingsklare pasienter	409	20	0
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær i %	85,15%	90 %	92 %
ØKONOMI			
Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	4 %	0	0

2.4.7 TEKNISK

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2019	2021	2022 -24
1. Effektivisere arbeidet gjennom økt bruk av digitale verktøy, konkret gjennom digitalisering av følgende arkiv innen 2023: - byggesaksarkiv - delesaksarkiv - eiendomsarkiv			
2. Næringsvennlighet byggesaker (snitt score bedrifter)	3,0 (2018)		≥4
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær i %	93,53%	94 %	94%
ØKONOMI			
Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	-5,5 %	0	0

2.5 Hvordan målene skal nås

Økonomiplanen er et styringsverktøy i arbeidet for å nå målene, i tillegg til ledersamtaler og avviksrapportering. Resultater fra medarbeider- og brukerundersøkelser, regnskapsrapportering, egne data og Kostra-analyser vil vise i hvilken grad målene nås.

3. Planarbeid i økonomiplanperioden

Kommunestyret vedtok 23.11.20 følgende planstrategi for perioden 2020 – 2023:

Overordnede planer	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype
Kommuneplanens samfunnsdel			X	X	revidering	Kommuneplan
Kommuneplanens arealdel		X	X		Revidering	Kommuneplan
Økonomiplan	X	X	X	X	årlig	
Helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan			X	X	revidering	Beredskapsplan

Økonomisk og miljømessig bærekraft	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype
Digitaliseringsstrategi	X				ny	Strategiplan
Handlingsplan digitalisering		X			ny	Handlingsplan
Kystsoneplan for Vesterålen	X	X			ny	Handlingsplan
Energi- og klimaplan			X	X	revidering	Handlingsplan
Hovedplan avløp	X	X	X		ny	Handlingsplan
Hovedplan vann				X	ny	Handlingsplan
Naturmangfoldplan				X	ny	

Attraktivt bo- og næringssted	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype
Rekrutteringsplan			X		ny	Handlingsplan
Handlingsplan for Samskap	X	X	X	X	Årlig	Handlingsplan
Strategisk næringsplan			X	X		Handlingsplan
Sentrumsplan for Andenes		X				Kommunedelplan

Velferd og folkehelse	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype
Kommunedelplan for folkehelse og forebyggende arbeid	X	X			ny	Kommunedelplan
Smittevernplan inkl. pandemiplan		X			revidering	Handlingsplan
Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet		X			revidering	Kommunedelplan
Helse og sosialplan		X	X		revidering	
Kvalitetsplan for barnehage og grunnskole			X		revidering	Handlingsplan
Plan for helsemessig og sosial beredskap		X			revidering	Beredskapsplan

4. Noen konsekvenser av vedtatt budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024

Kommunestyrets vedtatte budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 inneholder følgende

4.1 Tiltak som gir lavere utgifter

		Virkning 2021	Helårvirkning
1	Andenes skole – reduksjon assistentstilling	-205 000	-494 000
2	Andenes skole – legge ned kantinedrift	-68 000	-100 000
3	Andenes skole – reduksjon administrative stillinger	-150 000	-359 000
4	Andenes skole – reduksjon antall lærere	-1 334 000	- 2 573 000
5	Andenes skole – vakant 40% lærerstilling (permisjon)	-210 000	0
6	Barnehager – feriestengte barnehager	-100 000	-100 000
7	Barnehager – redusert administrasjonstid styrere	-72 000	-206 000
8	Helse og familie – stillingskutt folkehelsekoordinator	-242 000	-242 000
9	Helse og familie – LIS1-lege kun på Andenes	-63 000	-63 000
10	Helse og familie – reduksjon avdelingslederstilling legetjenesten	-731 000	-731 000
11	NAV – reduksjon sosialhjelpsutgifter	-500 000	-500 000
12	Pleie og omsorg – drift av bare 24 sykehjemsplasser på ABBS	-845 000	-1 691 000
13	Pleie og omsorg – stillingsreduksjon ass. avdelingsleder ABBS	-610 000	-610 000
14	Pleie og omsorg – stillingsreduksjon Damveien	-183 000	-183 000
15	Pleie og omsorg – stillingsreduksjon hjemmesykepleie nord	-656 000	-656 000
16	Pleie og omsorg – stillingsreduksjon hjemmesykepleie nord 2	-267 000	-267 000
17	Pleie og omsorg - stillingsreduksjon Kildebakken	-105 000	-105 000
18	Risøyhamn skole – kutt i kantinedrift	-127 000	-127 000
19	Risøyhamn skole – reduksjon administrasjon/ledelse	-177 000	-423 000
20	Risøyhamn skole – stillingsreduksjoner ungdomstrinn	-811 000	-811 000
21	Rådmann og stab – diverse reduksjonstiltak PPT og felles grunnskole	-160 000	-120 000
22	Rådmann og stab – fjerne kulturvernmidler	-43 000	-43 000
23	Rådmann og stab – kutt i administrativ stilling Voksenopplæring og integrering (VOI)	-158 000	-311 000
24	Rådmann og stab – kutt i lærerstillinger VOI	-459 000	-624 000
25	Rådmann og stab – kutte midler til kulturuka	-21 000	-21 000
26	Rådmann og stab – kutte opplæringsmidler	-150 000	-150 000
27	Rådmann og stab – kutte støtte 17. mai Andenes	-20 000	-20 000
28	Rådmann og stab – kutte tilskudd Andøy Næringsforening	0	-100 000
29	Rådmann og stab – kutte tilskudd Midtre Hålogaland landbruksstjeneste	-20 000	-20 000

30	Rådmann og stab – mindre tilskudd til reiseliv	-250 000	-250 000
31	Rådmann og stab – opphør offentlig bading	-141 000	-141 000
32	Rådmann og stab – postdistribusjon Vesterålen Vekst	-65 000	-65 000
33	Rådmann og stab – redusert husleie VOI	-100 000	-100 000
34	Rådmann og stab – stillingskutt miljøterapeut VOI	-403 000	-538 000
35	Rådmann og stab – stillingskutt publikumssenter	-512 000	-512 000
36	Rådmann og stab – vakanse 50% stilling næring ut omstillingsperioden	-330 000	-330 000
37	Politisk og kontroll – redusert diett formannskapet/ Kommunestyret	-30.000	-30.000
38	Støttefunksjonen – stillingsreduksjon	-341 000	-341 000
39	Teknisk – ny avtale gateløys	-350.000	-350.000
40	Teknisk – stilling som branningeniør holdes vakant i 2021	-650 000	0
41	Teknisk – reduksjon ramme brann	-100 000	-100 000
42	Teknisk – ferister – fjerne tiltaket	-100 000	-100 000

4.2 Tiltak som gir økte utgifter

		Virkning 2021	Helårvirkning
43	Helse og familie – ta inn stilling Risøyhamn legekantor	265.000	265.000
44	Lærerstilling	280.000	672.000

4.3 Tiltak kap. 8 og 9

		2021	2022	2023	2024
45	Nytaksering/økt eiendomsskatt	-2 100 000	-2 200 000	-2 300 000	-2 300 000
46	Utbetaling fra havbruksfondet	-800 000	-1 700 000	-600 000	-1 700 000
47	Økt rammetilskudd/skatteinngang	0	-1 000 000	-1 500 000	-1 000 000
48	Avdragsfrihet	-1 000 000	0	0	0
49	Økt avsetning til disposisjonsfond	400 000	400 000	400 000	0
50	Justert avsetning til disposisjonsfond	-422 000	1 112 000	787 000	-238 000

4.4 Andre tiltak

		2021	2022	2023	2024
51	Reduksjon spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp	-200 000	-501 000	-1 512 000	-2 000 000
52	Strukturendring administrativ organisering – hele organisasjonen	-900 000	-1 400 000	-2 100 000	-2 100 000
Prosess miljøarbeidertjenesten (2022) – frigjorte ressurser omdisponeres til tjenester til innbyggere over 80 år					
Vurdering videre bosetting flyktninger – utredes som sak 1. halvår 2021					

4.5 Vedtatte verbalforslag

Nylig gjennomført KOSTRA-analyse viser at Andøy kommune har langt høyere netto driftsutgifter til sosialhjelp enn Kostragr. 1, og at vi har betydelig høyere utgifter pr. innbygger enn landssnittet, også etter at det er tatt hensyn til forskjeller i inntektsnivå og utgiftsbehov.

Kommunestyret ønsker derfor en ekstern gjennomgang av sosialtjenesten/NAV Andøy. Derfor ber kommunestyret rådmannen innhente tilbud på ekstern gjennomgang som kan ende opp med forslag til tiltak som kan bidra til reduksjon av sosialhjelpsutgiftene i Andøy, samtidig som brukerne får dekket sine behov for nødvendig hjelp.

Ledernivået i Andøy kommune har fått innføring i LEAN som redskap for å få til en mer effektiv tjenesteproduksjon. Fokus skal være på brukerne av tjenester, på en slik måte at disse kan motta gode og effektive tjenester fra Andøy kommune.

Budsjettet som i dag er lagt fram, inneholder store kutt i antall stillinger. Anvendelse av prinsippene i LEAN kan være til god hjelp for de utfordringene våre kommunalt ansatte vil møte pga. dette.

Andøy kommunestyre ber derfor rådmannen innen 01.03.21 legge frem en enkel handlingsplan for hvordan LEAN kan benyttes for å sikre gode og effektive tjenester for kommunens brukere.

Andøy kommunestyre ber administrasjonen utarbeide en handlingsplan for å redusere «Skolefravær» i grunnskolen i Andøy. Planen legges frem for behandling i kommunestyret innen 1. juli 2021.

Det igangsettes en full gjennomgang av den administrative ledelsen i Andøy kommune, dette være gjennomgang av enhetsledere, støttefunksjoner, avdelingsledere samt gjennomgang av teknisk utesektor.

Utrede økonomiske og politiske konsekvenser ved en reduksjon av kommunestyrets størrelse fra 23 til 19 fra neste kommunevalgperiode.

Til vedtak Risøyhamn legekantor:

Kommunestyret ber administrasjonen gå i dialog med de ansatte ved våre to legekantor med målsetting å få vurdert muligheten for at avvikling av sommerferie primært kan skje uten inntak av legevikarer, sekundært se på hvordan utgiftene kan reduseres.

Frigjorte midler kan brukes til styrking av ledelsesfunksjonene for kontorene.

Rapport leveres kommunestyret innen 1. juni 2021.

5. Ressursbruk – KOSTRA

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner og fylkeskommuner. Hensikten er å gi kommunene et bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring.

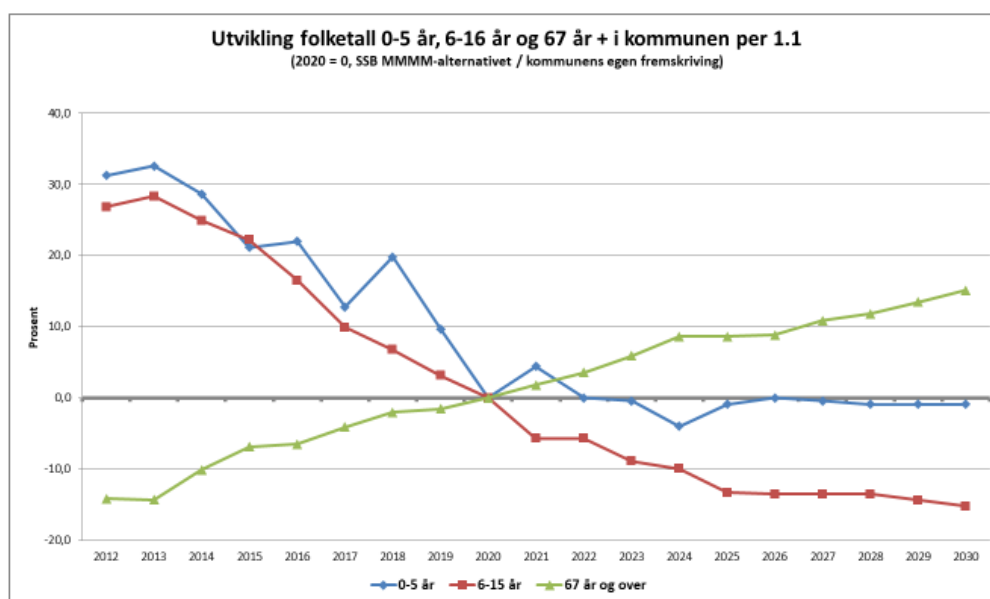
KOSTRA sier mye om ressursbruk, noe om produktivitet, men mindre om kvalitet på tjenestene.

KS Konsulent har på oppdrag for kommunen gjennomført en KOSTRA-analyse av de kommunale tjenestene i Andøy.

KS har utviklet en modell for analyse av regnskapstall som korrigerer KOSTRA-tallene for forskjeller i utgiftsbehov og i inntektsnivå mellom kommunene.

KS er imidlertid tydelig på at modellen ikke må brukes som en fasit for hvordan kommunen skal prioritere sine ressurser til de ulike tjenestene.

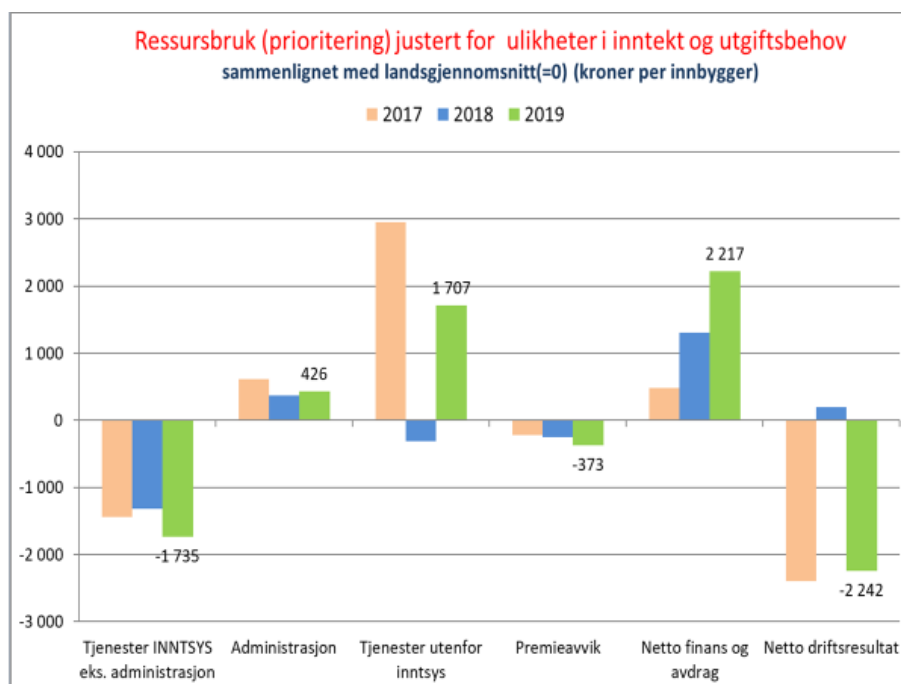
Oppsummering av KOSTRA-analyse av tjenestene i Andøy kommune

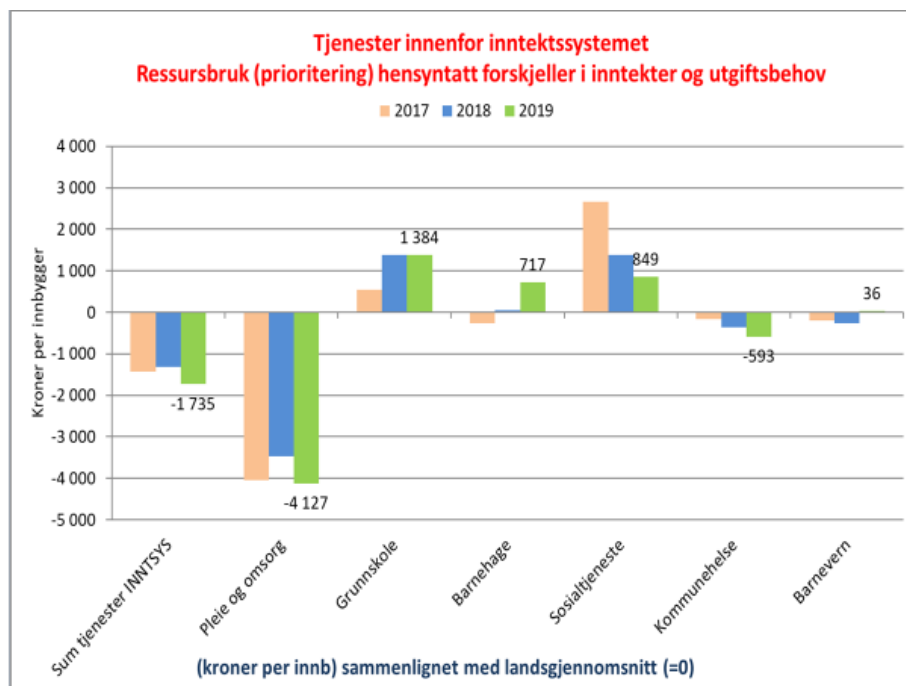

Vurdering av prioritering for tjenesteområdene sammenlignet med Kostragruppe 1

Tjenesteområde	I forhold til Kostragruppe 1
Sosialtjenesten	Høy
Pleie og omsorg	Lav
Kommunehelsetjeneste	Middels
Barnevern	Litt høy
Eiendom	Litt lav
Samferdsel	Litt høy
Kart, byggesak mm.	Litt lav
Barnehage	Høy
Skole	Høy
Kultur	Lav

Status for dagens prioritering av tjenestene i Andøy sammenlignet med Kgr 1 viser at tjenestene i pleie og omsorg har lav prioritering, mens skole og barnehage er prioritert høyt.

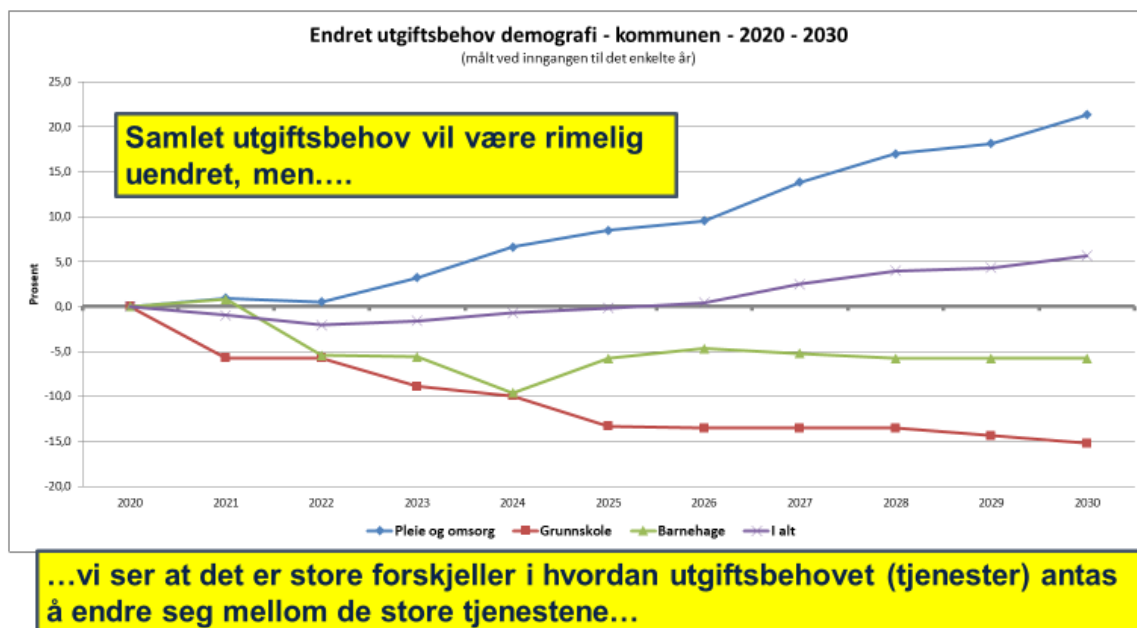

Hvordan vil endringer i befolkningen påvirke behovet for tjenester?

KS har utviklet en modell som bygger på Teknisk beregningsutvalgs (TBU) beregninger av hvordan kommunesektoren påvirkes av den demografiske utviklingen.

KS Konsulent har brukt denne modellen på tallene for Andøy.

Det er særlig antall eldre 80-89 år som vil øke sterkt etter 2022.

Det vil bli stor økning i utgiftsbehovet i pleie og omsorg og nedgang i utgiftsbehovet i barnehage og skole. Fordi samlet utgiftsbehov vil være omtrent uendret, blir ikke pengepotten større.

Det vil derfor ikke være mulig å møte økningen i utgiftsbehovet i pleie og omsorg i årene framover uten en bevisst dreining av ressursbruken fra skole og barnehage til pleie og omsorg.

Slik dreining av ressursbruken trenger ikke medføre redusert kvalitet på tjenestene til barn og unge, men vil bidra til å frigjøre ressurser til det økte utgiftsbehov i pleie og omsorg, som vil møte oss om kort tid.